

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Formanden skriver	side	2
Slægtsgårdsrejsen til Ålandsøerne	side	3
Bossens gård i Ragnstrupgårde	side	5
Bilring ved Spjald	side	8
Sønderholm	side	13
Nyt fra kredsene	side	15
Det store theselskab	side	15
Tror du, du kan klare det?	side	16

Tidsskrift for
 Dansk Slægtsgaardsforening
 august-september 2007
 Nr. 389 - 63. årgang

Sønderholm i Vonsild er et fornemt eksempel på en dansk slægtsgård. Gennem 10 led er gården vandret fra far til søn, og den gård som nu står, er samlet og bygget af slægten.

SLÆGTSGÅRDEN

LÆR AF FORTIDEN - LEV I NUTIDEN - VIRK FOR FREMTIDEN

Stiftet 5. juli 1941

www.slaegtsgaardsforeningen.dk

Kasserer og sekretær:

Inger M. Hansen, Svalevej 13, 4440 Mørkøv, tlf. 59 27 59 77.
E-mail: imhan@post.tele.dk

Ejendomsrådgiver:

Michael Munthe Fog,
Ingemannsvej 61, 4200 Slagelse,
tlf. 59 21 18 80, fax 59 21 18 10

Hovedbestyrelsen:

Formand:

Peder Mouritsen
»Sædding Storgård«
Kvongvej 40,
Sædding, 6830, Nr. Nebel
tlf. 75 28 73 21

Næstformand:

Karen Jacobsen
Melbyvej 3
5610 Assens, tlf. 64 71 23 60
(Formand: Fynskreds)

Jens Brogaard Jensen

»Maglehøjgård«
Hammerbakke 3
4050 Skibby, tlf. 47 52 99 18
(Formand: Nordsjællandskreds)

Mogens Frigaard,

»Frigård«, Ypperneføllevvej 10,
Nyker, 3700 Rønne,
tlf. 56 96 30 02
(Formand: Bornholmskreds)

Vagn Juel Jørgensen,

»Grønlandsgården«,
Øllemosevej 4, Flakkebjerg,
4261 Dalmose
tlf. 58 18 61 11
(Formand: Vestsjællandskreds)

Ole Krogh Jensen

»Kroghbrogård«,
Holmevej 89, Brandelev,
4700 Næstved
Tlf.: 55 54 00 56
(Formand: Sjælland Syd)

Mogens Høge Hansen

»Hjørnegård«, Lundbyvej 25, Ønslev
4863 Eskilstrup,
tlf. 54 45 46 25

Jens Peter Skov Jensen,

»Hobygaard«, Hobyvej 37
4983 Dannemare
tlf./fax 54 94 41 63
(Formand: Lolland/Falster kreds)

Carl Martin Christensen,

»Kaaregaard«, Badstrupvej 39,
Badstrup, 5485 Skamby,
tlf./fax 64 85 11 74

Elise Jensen,

»Højtoftgård«, Gammelbyvej 40,
Fjelstrup
6100 Haderslev, tlf. 74 56 63 16
(Formand: Haderslevkreds)

Chr. A. Krogh

Majbølvej 27,
6470 Sydals,
tlf. 74 41 53 12
(Formand: Det sydlige Sønderjylland)

Jens Ulrik Tarpgaard

»Tarpgård«, Tarpvej 13, Vedersø
6990 Ulfborg,
tlf.: 97 33 13 83.
(Formand: Ringkøbing Amt)

Steffen Buch Juul

Jægergården
Høllundvej 6, Høllund, 7100 Vejle.
Tlf: 75 86 54 93.
(Formand: Vejle Amt)

Grethe Plagborg,

Mejerigården 28 S, 7200 Grindsted,
tlf. 75 32 04 12
(Formand: Ribe Amt)

Esben Oddershede,

»Søgaard«, Søgård Mark 6, Nors
7700 Thisted
tlf. 97981997

Anne Lis Ladefoged

»Ingvorstrup Hovedgård«
Ingvorstrupvej 7, Revn
8500 Grenå,
tlf: 86 30 17 77
(Formand: Århus Amt
og Arkivudvalget)

Jørgen F. Schmidt,

»Bondeseje«
Randersvej 181, Lime,
8544 Mørke
tlf. 86 97 47 69

Jens Skytte,

»Aldrupgaard«
Aldrupvej 3, 8860 Ulstrup
tlf. 86 46 35 14, fax 86 46 45 21
(Formand: Midtjysk kreds)

A.C. Winther Hansen,

»Trillbakkegård«,
Korsbjergvej 3, Grydsted,
9240 Nibe,
tlf./fax 98 35 16 03
(Formand: Himmerlandskreds)

Frants Wetche

»Hvanstrup«
Hornumvej 105.
9640 Farsø,
tlf. 98 66 32 17

Kræn Hjortlund

»Vanggård«
Vanggårdsvej 25, Stenum
9700 Brønderslev
tlf. 98 83 80 08
(Formand: Vendsysselkreds)

Formanden skriver:

Efter en våd sommer har vi fået afsluttet frø- og kornhøsten. Resultatet har været som vejret, meget skiftende.

I nogle egne har man opnået fine resultater i udbytte, men skal bruge kapacitet til tørring. Andre steder har resultatet været jævnt og endelig er der områder, hvor udbyttet har været katastrofalt, fordi der har stået vand på markerne.

At vandløbene ikke holdes, så vandet kan komme væk, er et reelt problem for landbruget. Ansvar er kommunernes, for det er ikke kun regnvandet fra markerne der skal ledes bort. Mange vandløb tager også vandet fra byernes rensningsanlæg, så derfor må landbrugets organisationer fastholde kommunerne på deres ansvar, for er der problemer med vand i byens gader og kældre, er der ingen mangel på forståelse.

Et af sommerens varme emner var, da den danske cykelrytter måtte forlade cykelløbet i Frankrig.

Det fik sindene i kog, men man bør forholde sig ganske afslappet til den situation. Havde cykelrytteren haft orden på sit papirarbejde, så havde der ikke været noget problem. Professionelle sportsfolk er mere erhvervsudøvere end sportsudøvere, og de må som alle andre overholde gældende regler.

Hvis bageren ikke har ophængt fødevarerens rapport korrekt, så får han en anmærkning.

Har landmanden ikke afleveret sin forskellige indberetninger til tiden, så trækkes pengene og når de udbetales er det uden renter.

Er der anmærkninger til en driftsgren, så trækkes der i ydelse til alle driftsgrene.

Der er ikke forskel på de vilkår, som gælder for landmand og sportsmanden, de skal begge leve af deres erhverv, og må derfor overholde gældende regler.

Peder Mouritsen

Slægtsgaardsarkivet:

Landbrugsmuseet,
Gl. Estrup, Randersvej 4,
8963 Auning,
tlf. 86 48 48 16, fax 86 48 41 82
E-mail:
arkiv@slaegtsgaardsforeningen.dk
Åbningstid: onsdag kl. 11-15.

Der er gratis adgang til arkivet, hvis man siger i porten, at man skal på arkivet.

Arkivarer:

Ejgil Overby, »Klausholm«,
Ansvej 12, 8620 Kjellerup,
tlf. 86 88 62 66

Helge Sørensen, Enghavevej 6,
Årslev, 8900 Randers. tlf. 86 49 13 40

Alis og Henry Slemming, Hammelevvej 18,
Hammelev, 8500 Grenå, tlf. 86 32 01 99

Redaktion:

Ole G. Nielsen
Mølletoftegård,
Skælskør Landevej 83, Lundforlund,
4200 Slagelse.
Tlf./Fax 58 58 40 16.
OleGN@mail.tele.dk

Nr. 390 udkommer omkring den 20. oktober 2007. Stof til dette nummer skal være hos redaktøren inden den 1. oktober 2007.

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Tryk: PRINFOMEGA

Østerbro 4
4200 Slagelse
Tlf. 58 55 00 33
info@prinformega.dk

Slægtsgårdsrejsen til Ålandsøerne

*Kastelholm Slot.
Lensmandsslottet
hvorfra Åland
administreredes
gennem
århundreder.*

Efter en solfyldt formiddag – den 8. juli - med opsamling kom vi godt til Skåne. I Småland begyndte det at regne, og det tog til. Forsinket om vi til Vadstena, hvor vi blev modtaget af Henrik Kjeldsen, der er ansat på slottet. Vi blev vist rundt på slottet, der rummer et interessant museum. Vi skulle have været på en byvandring, men det kraftige regnvejr og tiden medførte, at vi gik over til kirken. Kl. 20 var vi i Linkøbing, hvor middagen ventede.

Efter et godt morgenbord forlod vi Linkøbing og så lidt på Götakanalen, der blev anlagt for at svenskerne kunne spare Øresundstolden. Da kanalbyggeriet var gennemført afskaffedes Øresundstolden!

Vi kom til vores hotel i Stockholm fik frokost og værelser og kørte til Stockholm centrum med kikk på Gamla Stan, den gamle bydel, med Stortorvet, hvor kong Christian den Anden i 1520 gennemførte retsprocessen mod 83 svenske adelsmænd.

Tilbage på hotellet, og næste dag videre i Stockholm, hvor vi begyndte med at se krigsskibet Vasa og fortsatte til Waldemarsudde, hvor malerprinsen – prins Eugen (1865-1947) – boede og som nu er kunstmuseum for ham og hans samtidskunst. Der var også en særudstilling med noget moderne noget.

Vi hastede til Kappelskär, hvor færgen bragte os gennem skærgården til Ålandsøernes hovedstad Mariehamn.

Vi kom straks til hotellet, og kort efter ventede middagen.

Onsdagens program begyndte med besøg museumsskibet Pommern, der lå ved siden af hotellet. Den firemastede bark er et stålskib fra 1903 bygget i Skotland, men ejet af en reder på Ålandsøerne, og da der ikke længere var brug for sejlskibet til transport af hvide fra Australien til England, blev det skænket til Ålandsøerne, og er nu en virkelig stor oplevelse for turisterne, der på denne måde erindres om søfartens store betydning for øgruppen. Vi kørte derefter østud til ruinen af den russiske fæstning ved Bomarsund, som blev ødelagt

under Krimkrigen. Det har været et imponerende militært anlæg, hvorfra man har behersket store dele af Østersøen og Bottenhavet. Vi fortsatte til Jan Karlsgård, et frilandsmuseum, hvor vi nød dagens suppe i museets restaurant. Derefter gik vi over til Kastelholm, øgruppens gamle lensmandsborg, der blev ødelagt ved en brand i 1700-tallet. Nu er ruinen delvist sat i stand og indrettet til museum. Heldigvis. For det begyndte at regne meget kraftigt, og derfor kunne vi have vores på det tørre. Turen fortsatte til Finstrøm kirke, en middelalderkirke med interessant inventar og kalkmalerier.

For ikke at turen skulle gå op i ren kulturhistorie, valgte vi at studere øgruppens moderne erhvervsliv med et besøg på vingården.

For 11 år siden begyndte Peter Eriksson at fremstille æblevin, æblesnaps, æblelikør og Ålvados (en cognacagtig æblesnaps). For halvandet år siden overtog broderen Ingmar Eriksson gården med æbleplantager og vinhus. Han er handelsuddannet og har formået at fremme afsætningen af de lokale produkter. Vi gennemgik programmet for vinsmagning under kyndig vejledning af Ingmar Eriksson, og mange af deltagerne fik både deres sunde kulør og gode humør af den oplevelse.

Vingården hedder Vestergård og har været i slægten siden 1670. Der er 14.000 æbletræer af nyere sorter fra Belgien.

*Vinbonden
Ingmar Eriksson
fortæller om
sin æblevin.
Vinproduktionen
er ny, men hans
slægt har været
på gården
siden 1670.*

Æblerne plukkes af 8 lettere, da der er mangel på arbejdskraft på Ålandsøerne.

Dagsturen sluttede med besøg i Jomala kirke.

Torsdagen indledtes med besøg vestpå. Først Jagt- og fiskemuseet på Eckerø, som gav en godt indblik i naturen. Videre det Post- og toldmuseet. Den russiske zar byggede vestude et post- og toldhus i en imponerende klassicistisk stil, så ingen var i tvivl om, at her begyndte zarens rige, og det er i dette palæ, at museet er indrettet.

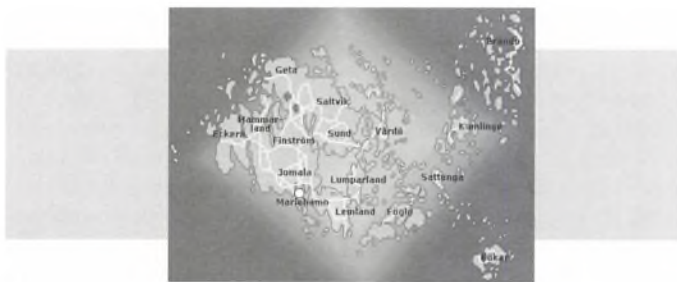
Videre til Hammerland kirke og Geta. På Getabjerget ligger en restaurant, hvor vi fik bœf og til dessert Ålandspandekage. En Ålandspandekage er en bradepandekage, hvis substans er det vi laver klatkager af. Efter denne oplevelse nød vi den storslåede udsigt, kørte til Geta kirke og sluttede dagen på Stallhagen, Ålands Bryggeri.

Stedet hedder Stallhagen, og var en del af Grelsbys kongsgård. Denne kongsgård blev i 1540 ændret til kongelig lade-gård af Gustav Vasa. På kongsgården vokser stadig de samme humlesorter, som i århundreder har sat smag på ålandsk øl.

Vi nød fire velskænkede smagsprøver, og endte i samme situation som på vingården!

Aftenen på hotellet trak ikke ud, for næste morgen skulle vi forlade Mariehamn kl. 7.00 med færgen tilbage til Kap-pelskær. Morgenmaden var på færgen, men der blev også tid til at nyde sejlturen gennem skærgården.

Sidst på formiddagen kom vi til Uppsala, hvor vi så domkirken, den svenske hovedkirke, og derfra kørte vi mod Skövde, hvor vi overnattede. Næste dag var det transit hjem.

Ålandsøerne

Ålandsøerne består af ca. 6500 øer og holme foruden en masse skær. Arealet er omkring 1.500 km² hvilket svarer nogenlunde til Lollands. Den største ø er faste Åland, som optager ¾ af hele arealet.

Indbyggertallet er på ca. 25.000.

Ålandsøerne var en svensk øgruppe, som oprindeligt var et selvstændigt len og hørte til Linkøbing Stift. Men i 1300-tallet blev øerne tillagt Åbo Stift og i 1600-tallet blev lenet ophævet og øerne lagt til Åbo len. Efter freden i 1809 mellem Sverige og Rusland måtte Sverige afstå Finland, og Rusland forlangte at få Ålandsøerne med. Ålændingene var svenske, men da de såvel administrativt som kirkeligt var en del af Finland, så blev det en del af zarriget.

I 1917 blev Finland selvstændigt, og Ålændingene forsøgte at komme til Sverige, men Folkeforbundet afgjorde, at de hørte til Finland, men de skulle være et demilitariseret område og et område med indre selvstyre.

I 1954 fik Ålandsøerne eget flag, i 1984 egne frimærker og nu har de også eget rigsvåben.

Den finske præsident er også præsident for Ålandsøerne, men de har eget parlament og regering – Lagting og Landskabsregering. Lagtinget har 30 medlemmer, og landskabsregeringen kan højst have 8 medlemmer foruden dets formand, der kaldes Landråden.

Der findes 25 kommuner, hver med en kommunalbestyrelse. Finlands blev medlem af EU i 1995 efter en afstemning, og Åland stemte selv for medlemskabet.

Gruppen foran domkirken i Uppsala.

Ålandsk hembygdsret er forudsætningen for: valgret og valgbarhed, ret til at besidde fast ejendom og retten til at drive næring.

Hembygdsret fås ved fødsel, hvis den ene af forældrene har den. Tilflyttere kan få den efter fem år, når de har tilfredsstillende kundskaber i svensk.

Der er landbrug og gartneri på Ålandsøerne. Vi så marker med byg, hvede, rug og havre, samt raps, roer og kartofler. Endvidere mange grøntsager og frugttræer. Vi så næsten ingen dyr, men vi så marker med vrappaller.

Klimaet er forholdsvis mildt, derfor den megen frugtavl. Men da Finland forhandlede sig til rette i EU fik de status for deres landbrug som arktisk. D.v.s. særlige tilskud fra EU til arealet. Endvidere fik Finland ret til at yde nationale tilskud til landbrugsdriften, så øerne kunne blive dyrket, og der stadig var beskæftigelse.

Ålands hovedstad er Mariehamn, en by der blev anlagt i 1861, og fik navnet efter kejserinde Maria Aleksandrovna. Knap halvdelen af Ålands indbyggere bor i Mariehamn.

Øgruppen har mange turister, og vestsiden af Mariehamn er den stille og kultiverede, mens østsiden har det frodige nat-teliv.

Vores hotel lå selvfølgelig på vestsiden.

OGN

PS.

Slægtsgårdsrejsen blev afviklet i en 4-stjernet bus, som er 5-stjernet, når Niels kører den.

50 års fødselsdag

Den 6. september fylder Peder Mouritsen - Dansk Slægtsgårdsforenings landsformand 50 år.

I efteråret 2006 valgtes han til Slægtsgårdsforeningens landsformand efter at have været næstformand i et år.

Peder Mouritsen ejer Sædding Storgård ved Nr. Nebel, som han 14x tipoldefar besad i 1400-tallet.

Peder Mouritsen er landmand – en moderne landmand, der driver et omfattende landbrug. 600 ha med korn frø og kartofler. 330 malkekøer foruden opdræt og en årlig produktion af 10.000 slagtesvin.

I denne sommer er Peder Mouritsen blevet kendt som landsformand for Landsforeningen af Dansk Mælkeproducenter, da pressen jævnligt har spurgt til hans holdning i striden mellem Arla og de store mælkeproducenter.

Dansk slægtsgårdsforening ønsker landsformanden til lykke med fødselsdagen.

Karen Jacobsen, næstformand.

Bossens gård i Rangstrupgårde

300 år i slægtens fæste eller eje

Den 5. august markerede familien på Bossens gård i Rangstrup ved Agerskov dens 300 år på gården. Det blev en fest med mere end 100 deltagere. Fra Slægtsgårdsforeningen deltog Elise Jensen, kredsformand for Haderslevkredsen, der overbragte et slægtsgårdsdiplom.

Under festen fortalte Magnus Brink, Brøndby - svoger til forrige ejer, om egnen, gården og slægten. Her bringes dele af Magnus Brinks foredrag:

Bossens gård ligger i Rangstrupgårde i den sydøstlige del af det gamle Nørre Rangstrup herred i Sønderjylland. Denne er sammenfaldende med den sydøstlige del af den netop nedlagte Nørre Rangstrup kommune, der er lagt til Tønder kommune.

Gården har i tidsrummet artiklen omfatter, haft 9 generationer fæstere eller ejere med tilknytning til navnet Bossen.

Forholdene før 1707

Rangstrup er nævnt første gang 1231 i Kong Valdemars Jordebog, og i 1494 nævnes Rangstrupgårde med 2 gårde under Tørning slot og len. Dengang som nu registrerede magthaverne for at kunne udskrive skatter og afgifter og måske også for at kunne skaffe arbejdskraft og soldater. Derfor nævnes stedet flere gange op gennem tiden, bl.a. i 1524, 1596 og 1599. Sidstnævnte år betegnes det som 2 fæstegårde (helgårde).

Den første del af 1600-årene var meget urolige med krige og mange plyndringer ud over landet ikke mindst i Slesvig-Holsten. Christian den Fjerde deltog med stor iver i den europæiske 30-årskrige, hvilket satte sig mange spor i hertugdømmerne, hvor han var hertug. I lange tidsrum lå store områder mere eller mindre øde hen, og gårdene var tomme. Også én af Rangstrupgårdene nævnes på denne liste. I 1632 nævnes, at der kun betales ½ skat til Haderslevhus. Det kan også nævnes, at Christian den Fjerde lod afhente Agerskov kirkes lille klokke, da han skulle bruge dens malm til kanoner. Krigene og plyndringerne fortsatte hen over midten af 1600-tallet, hvor vi fik svenskekrigene med stormen på Køben-

Det gamle stuehus.

havn. Stor uro, armod og fattigdom affødtes ud over landet og igen ikke mindst i Slesvig, der var gennemgangs- og opholdssted for mangan en horde af krigskarle.

Navnene på mange af de fæstebønder, der sad i fæste i Rangstrupgårde gennem disse år, er kendte, men de har ikke med Bossenslægten at gøre. I 1662-63 blev den ene gård delt i 2 halvgårde og op gennem sidste halvdel af 1600-tallet vandrede bønderne ind og ud af fæsteforholdene. Det skete også, at de blev båret ud for så at blive begravet i Agerskov, for de døde ofte i fæstet, og enkerne sad tilbage med smerten.

(I Bossenfamilien er den ene gård blevet kaldt Marius's gård (helgård), den anden Hans Hansen's gård og den tredje for Bossen's gård (de to halvgårde) efter ejerne efter 2. verdenskrig og disse betegnelser antages i det følgende).

Slægten overtager gården

I 1705 kom den ene halvgård under vurdering, og kilden siger, at den søgte frihed. Hvad dette sidste indebar, er uklart, for bønderne blev i hvert fald ikke selvejere, da de var fæstere i endnu 150 år.

Fæstet gik 15. maj 1707 til et ungt par (29 og 28 år), som kom fra Rangstrup (landsbyen til hvilken Rangstrupgårde lå), og som hed Peder Pedersen Bossen og Mette Hansdatter. Peders far var Peder Bussøn, som havde rødder i nabolandsbyen Galsted. Bossenslægten var kommet til gården.

En beskrivelse af gården fra ca. 1710 siger, at man havde udsæd på 3 tdr. 4 sk. rug, 2 sk. byg og 1 td. boghvede, men ingen havre og at man kunne avle 6 læs høg, græsse 5 stk. kvæg, 10 får og 4 heste.

Man havde rent faktisk 3 køer, 1 kvie, 6 får, 3 heste. Landgilde blev betalt med 6 rd. 3 sk., skatten var 5 rd. 24 sk., magasinkornpenge (der var en ekstraskat som følge af Store nordiske Krig 1700-1721) 37 sk., kirkeskat var 1 sk. og tiende var 1 trave 14 neg rug, 3 neg byg, 8 neg havre, 3 sk. boghvede.

I en opgørelse fra 1723 meddeles alt på gården at være i dårlig stand, og at man skyldte i skatter og afgifter for 2 år, i alt knap 20 rd. (Forsigtigt omregnet til nutidsværdi vil det være 40-50.000 kr.). For skylden blev fæstebonden idømt hovarbejde ved Tørning hovedgård med at lave (sten)gærder i marken.

Desuden var der privat klatgæld for andre 20 rd.

Peter Pedersen Bossen (1678-1748) fik 4 børn, hans søn Hans Pedersen Bossen (1708-1777) fik 6 og sønnesønnen Peter Hansen Bo(s)sen (1739-?) fik 4 børn.

De to sidstnævnte generationer har ikke efterladt sig mange detaljer, men de klarede sig igennem tiderne med megen sygdom og relativ fattigdom.

Dog ved vi lidt om et noget specielt fællesskab. Der findes i familien en bog fra 1797 med bibelsk søn- og helligdagslæsning, hvori ejerne er anført som Hans Pedersen Bossen og Peder Olufsen Lousen, der var hjemmehørende på den

nærliggende Marius's gård. Det var således ikke maskinsamarbejde, der dengang var mellem gårdene, men grundlaget for from læsning.

Soldaten

Peter Hansen Bossens søn Hans Pedersen Bossen* - kaldet Hans Bossen (1783-1846) indkaldtes til militærtjeneste i 1804 til Slesvigske Infanteriregiment i Slesvig. Napoleonskrigene var under fuld udvikling og Hans Bossen lå fra 1804-07 forskellige steder, bl.a. Jevnstedt i Holsten. Efter en stor mønstring i Rendsborg under selveste kronprinsen Frederik (den Sjette) blev "Schleswigischen Infanterie-Regiment", som et led i forsvarsbestræbelserne af København og Sjælland, i oktober 1807 transporteret til Lolland og Falster. Englænderne bombarderede København og snuppede vor flåde i september 1807. Musketer Hans Bossen lå i foråret og sommeren 1808 i kantonnement på egnen omkring Nørre Alslev og blev her kendt med gårdmanddatter Anna Rasmusdatter fra Ravnsø i Nørre Alslev sogn. Dette bekendtskab fik visse følger.

I januar 1809 fik regimentet ordre til at marchere til Sydsjælland og gik over isen til Vordingborg. Kantonnementet blev forlagt til egnen omkring Fakse. I maj måned gik det tilbage til Falster igen.

Under regimentets ophold i Sjælland fødte Anna Rasmusdatter en datter hjemme hos sin far, Rasmus Larsen. Barnefaderen Hans Bossen fik i den anledning orlov fra kompagniet, og lørdag den 22. april meldte han sig hos præsten i Nørre Alslev med såvel regimentets tilladelse til at gifte sig, som attest hjemme fra præsten Knud Aagaard i Agerskov og forlangte lysning til ægteskab med Anna Rasmusdatter.

Efter regimentets tilbagevenden fra Sydsjælland til Falster i maj 1809 blev Hans Bossen og Anna Rasmusdatter viet i Nørre Alslev Kirke. Samme dag blev deres datter døbt og fik navnet Giertrud efter sin mormor.

Hans Bossen slap fra soldatertjenesten i juni 1812. Efter 8 års tjeneste var han atter en fri mand, og det kan ikke undre, at han så hurtig som muligt ville hjem til Rangstrupgårde. For allerede den 30. oktober 1811 havde faderen på papiret overdraget ham gården, og nu 9 måneder efter kom for at tage den i besiddelse.

Han forlod Falster og 2 grave med spæde drengebørn på Nørre Alslev Kirkegård, og sammen med Anna og Giertrud rejste han til Sønderborg. I et rejsepas, der udstedtes af politimesteren på Falster, oplyses, at familien skal have fri rejse til Holsten, og at Anna har blå øjne.

Et år efter hjemkomsten mistede han hustruen Anna. Fra soldatertiden på Falster havde Hans Bossen kun sin lille 4-årige datter tilbage.

Giertrud Bossen blev konfirmeret i Agerskov kirke i april 1824, hun havde gode kundskaber, og hendes værdi betegnedes som "sædelig". Hun opholdt sig 1848 i Lunderup (ved Rødekro), og blev gift med ungkarl Niels Schmidt. De fik i 1850 en søn Hans Schmidt, som vi senere skal høre lidt mere til.

—

* *Stavemåden for Pedersen (Petersen) og Peter (Peder) i forbindelse med Bossen-slægten har været lidt forskellig i kilder og dokumenter, dog med en tendens til at "d" oftest anvendes i de tidlige generationer. Præstens opfattelse, og de, der senere læste og skrev navnene, kan have været upræcise.*

Bossens gård i jubilæumsåret.

Tilbage til bønderne

Rangstrupgårde bestod på det tidspunkt (1815) af 4 ottinger med 3 gårde (en otting er en relativ del af byjorden), og der fandtes ingen husfolk eller inderster. Rangstrupgårdes jord var i alt på 424 tdr. land, hvoraf 98 tdr. land var agerjord, 44 tdr. land eng, 47 tdr. land mose og 235 tdr. land hede, men ingen skov. Man kan gå ud fra, at Bossen's gård har bestået af ca. ¼ af disse arealer.

Hans Bossen giftede sig i 1815 med Sinnedt Jørgensen fra Kassø og fik yderligere 8 børn, og han beholdt gården til sin død i 1846. Enken Sinnedt beholdt gården til 1856, da hun overlod den til sønnen Hans Pedersen Bossen (1825-1912).

I 1857 overgik gården til selveje, dvs. hidtil havde man været fæstebønder under Haderslev amt. Den lovgivning, der blev fastlagt i 1781, blev først udmøntet nu. Mod betaling, og hvis man levede op til kravene, blev man fri bonde.

Hans Pedersen Bossen giftede sig 1865 med Katrine Cicilie Pedersen fra Fogderup ("Faurup") i Ravsted sogn. De fik 3 børn, og førstefødte Hans Peter Bossen (1865-1949) overtog gården 1900 og beholdt den til 1931.

Efter Hans Pedersen Bossen findes et testamente, der nøje beskriver, hvad næste ejer skulle præstere som betingelse for overtagelsen:

Hans Peter Bossen blev i 1899 borgerlig viet i Uge med Johanne Hansen fra Vrå, men hun havde tjent i Kassø. Den kirkelige vielse fandt sted i Bovlund frimenighedskirke. Dette sidste forhold er klart et udtryk for den nationale kamp i området. Folkekirken var jo tysk og tysksproget og frimenigheden i Bovlund, der var dansksproget og grundtvigsk, var blevet oprettet i årene før. Måske spillede det også ind at præsten i Bovlund L. B. Poulsen havde været lærer i Rangstrup, men var blevet fyret, da han ikke ville aflægge troskabsed til den tyske kejser.

Flere af familiens 7 børn kørte i tysk tid til præst i Bovlund, i øvrigt sammen med andre danske børn fra området. Børnene måtte ikke forlade skolen og tage til konfirmationsforberedelse for de lokale tyske myndigheder, og forældrene fik adskillige bøder (mulfter) for "forseelsen".

I 1931 deltes gården igen, således at både den ældste og næst-ældste søn fik jord under neglene. Det blev til den ny gård ved landevejen og stamparcellen. Ældste bror Hans Peter fik lov at vælge først, og han tog den nye. Denne gård eksiste-

rer ikke mere, jorden er solgt fra og kommet til Hans Hansens gård, dvs. den gård Bossens gård blev delt fra i 1662-63. Bygningerne bruges til beboelse.

Den næste ejer blev næstældste søn Peter (Hansen) Bossen (1901-1989) og han blev gift med Lisse, der var fra Kassø. I 1941 skrev pensionisten Hans Peter Bossen et brev til en ven, hvori han funderede lidt over livets tildragelser. Han konstaterede, at de sidste 4 ejere havde giftet sig med kvinder, der enten kom fra Kassø eller som havde tjent i Kassø, og at de sidste 4 ejere var født i juli måned. (Det blev til 5 ejere, idet barnebarnet Hans Peter også var født i juli). Livets tilfældigheder.

Den med Kassø skal lige gøres færdig. I omtale af Giertrud nævnte jeg Hans Schmidt. Han blev landmand og købte gård i Kassø og var ugift. Da han døde i 1911, var hans halvbror Hans Peter Bossen én af arvingerne. Gården i Kassø blev i 1912 købt af Mathias og Elisabeth Hansen, og de leverede i 1933 datteren Lisse (Elisabeth) som Peter Bossen's brud i Rangstrupgårde. Kassø har altid været leveringsdygtig af noget godt.

Peter Bossen opdyrkede i 30'erne den sidste hede, der hørte til gården, og drev et almindeligt, alsidigt landbrug.

Sønnen Hans Peter Bossen (1934) overtog gården i 1968 og drev den med bestyrere. Driften var planteavl, og der blev etableret produktion af slagtekyllinger.

Nutiden

I 1981 tog 9. generation (10. ejer) ved Alice Bossen (1956) og Jørgen Jessen så over. Gennem en årrække blev kyllinge-produktionen udvidet og planteavlen intensiveret. På det sidste (2006) er kyllingerne opgivet, og der er lagt om til smågriseproduktion med 1100 søer på stald. Jordtilliggendet er udvidet til 140 ha, og det drives med korn og enkelte vekselafgrøder.

I ægteskabet er e søn og tre døtre, så muligheden for 10. generation er åben.

Magnus Brink

Kilder:

Hofmansen, P. K. 1952. Slægtsgaarden. Bossen's Gaard i Rangstrupgaarde, Agerskov Sogn. Slægtsgaardsarkivet. Det kgl. Bibliotek. København K.

Encyklopædi, Den stor danske. 2004. Gyldendalske boghandel, Nordisk forlag A/S CD-ROM udgave.

Personlige meddelelser.

Formanden for Dansk Slægtsgårdsforenings Haderslevkreds, Elise Jensen, overrækker et slægtsgårdsdiplom til jubilarene.

NYE MEDLEMMER

Gårdejere Ingrid og Aksel Kjærgaard
"Sdr. Kjærgård"
Øster Marupvej 6
6900 Skjern

Bodil Albertsen
Herman Niensensvej 10
Rantzausminde
5700 Svendborg

Gårdejere Betty og Nis Hesselberg
"Kestrupgård"
Billundvej 35
6560 Sommersted

Gårdejere Elisabeth Knudsen og Henrik Lei
"Kalmargård"
Nørbygårdsvej 40
Marstrup
6100 Haderslev

Gårdejer Herdis L. Dam
"Lindegård"
Søgade 20
4050 Skibby

Jens og Anna Jensens Fond

Dansk Slægtsgårdsforening administrerer Jens og Anna Jensens Fond, der uddeler rejselegater til unge, der vil uddanne sig i teoretisk eller praktisk landbrug i udlandet.

Legatportioner på 5.000 og 10.000 kr. uddeles til ansøgere, der for at komme i betragtning, er i udlandet mindst 6 eller 8 måneder.

Ansøgning sendes til:
Carl Martin Christensen,
Kåregård,
Badstrupvej 39,
5485 Skamby.

Adresseændringer

bedes meddelt foreningens sekretær:
Inger M. Hansen
Svalevej 13,
4440 Mørkøv
Tlf. 59 27 59 77

Bilring ved spjald

Af dyrlæge og historiker Johannes J. Lund, Spjald.

Gården Bilring ligger tæt nord for den gamle hovedvej, der fra gammel tid gik fra Ringkøbing til Brejning kirke, hvor den dels gik nordpå over Nr. Omme til Holstebro og dels sydpå over Skjern og Varde til Ribe.

Ifølge bogen Vestjyske Stednavne stiler man sig noget uforståelig overfor navnet Bilring. Det første led "Bil" kan betyde en vinkel eller trekant og kan måske hentyde til stedets natur, men det kniber med at indpasse "Ring" heri.

Jeg har et – begribeligvis ganske uautoriseret – bud, som, jeg egentlig synes, passer ganske fint. Ifølge Ordbog over Gamle Danske Ord er Bild eller Bille et oldnordisk mandsnavn, og Ring kan betyde en rund eller firkantet indhegning. Altså betyder Bilring ifølge dette Billes fold eller indhegning, og her byggede man i fordums tid et hus, som med tiden udviklede sig til gården Bilring.

Bilrings historie følger ganske tæt til sognets hovedgårds, Brejninggårds, historie, for fra gammel tid hørte alle sognets ejendomme under Brejninggård. De gamle gårdsbetegnelser hele, halve og tredingsgårde samt bol angav den enkelte ejendoms samlede pligter i en landsby eller et sogn. Disse betegnelser optræder sidste gang i Matriklen 1662, og her kaldes Bilring for en tredingsgård. Altså en tredjedelsgård. Det passer fint med, at de to nabogårde, Bjørnkær og Bækgård, også hver var en tredingsgård, så de tre gårde udgjorde tilsammen en hel gård og må antagelig fra starten have været en enhed.

I Matriklen 1688 er tredingsbetegnelsen væk, og Bilring blev forfremmet til en halvgård, hvorpå der i mange år boede to fæstere, der fæstede hver sin fjerdeparts gård, idet gården i lighed med en del andre af sognets gårde bestod af to sammenbyggede gårdsparter, som det fremgår af det første matrikelkort fra 1817, hvor dobbeltgården stadig kan anes i den angivne bygning.

Her følger den beboerrække, som det har været muligt at opstille, og det ser da ud til at enderne når nogenlunde sammen.

Mads Pedersen:

Nævnt i Brejning kirkes regnskabsbog i 1582 og 1587 på Bilring, hvor han havde fire får og et lam i leje fra Brejning kirke.

Hans Rasmussen:

Han og hans kone er nævnt i hekseprocessen mod Maren Kristenskone fra Kildsig i 1619.

Han omtales i Ribe bispearkivs jordebog for Hardsyssels provsti i 1655, idet han havde fire slettedaler på rente fra Brejning kirke.

Bilring er nævnt i 1646 i handelen mellem Gunde og Peder Lange, men ikke fæsterens navn.

Bilring omtales her som en "gård" i fæste under Brejninggård.

Hans Rasmussen & Niels Pedersen:

Fæstere på Bilring 11-10-1660.

Gårdens hartkorn: 3-0-3-0¼ .

Morten Marquorsen & Hans (Jensen):

Fæstere i 1661 af en gård. Kun "Hans" i 1661, i 1662 "Hans Jensen".

I landmålingsmatriklen 1662 benævnes gården "Tredingsgård" med samme hartkorn som ovenfor.

I 1663 kaldes fæsterne **Morten Madsen & Hans Hansen**, men det må være en fejlskrivning af navnene. Mon Svenskekrigen 1658-1660 er skyld i udskiftningen af fæsterne? Døde de eller rømte de? Vi ved det ikke. Vi ved kun at sognets "Døbebog" forsvandt, da præstegården, der lå i Nr. Omme, brændte Påskedag i 1659. Der skete stor udskiftning af fæsterne på mange af sognets gårde dette år.

Niels Nielsen:

Nævnt i beregningerne til ildsteds- og kvægskatten 1677 med tre ildsteder, to heste og to køer og i beregningerne til kop- og kvægskatten i 1678 med hustru og en tjenestepige, to heste, to køer, et ugnød, otte får og et svin.

I forskellige skatteregnskaber i 1682 og frem til 1690 er han nævnt yderligere med en stud og et bitræ undertiden også med en "dreng".

I 1683 gik man i gang med forarbejderne til matriklen 1688. Her i sognet startede man lørdag, den 22. september på Bilring og Store Snogdal, og så målte man op til lørdag, den 29. september, så man havde rimelig travlt. Bilrings hartkorn var 3-4-3-03/5. Gården kaldes nu en "halvgård".

Der kunne høstes fire læs hø i engen i dårlige og fem læs i gode år. Engen bestod mest af mose.

Der kunne bjærges tilstrækkeligt med tørv og lyng.

Fædriften var fælles med Husted og Blæsbjerg i Bilring mose, hvor gården kunne græsse fire nød på dens part samt to nød på de hvilende agre.

Marken gik mod øst til Bækgårds mose, mod syd til Bjørnkær mark og mod nord til Slee hede.

Langagre bestod af 71 agre dels af middel rugjord af grå sand og grund med ringe muld, som blev tilsået i tre år, et år med byg, to år med rug, herefter hvile i fire år, dels af middel bygjord af grå sand og muld, som blev tilsået i fire år, et år med byg, to år med rug, et år med havre og hvile i fire år, dels af middel havrejord af kold muld, som blev tilsået i tre år, et år med byg, to år med havre, herefter hvile i fire år og dels med middel rugjord af grå sand og grus, som blev tilsået i tre år, et år med rug, et år med boghvede, et år med rug igen, derefter hvile i tre år.

Hedeagre bestod af 16 agre og lå med nordenden til Brejning kirkevej. De bestod af middel bygjord af grå sand og muld, som blev tilsået i fire år, et år med byg, et år med rug og to år med havre og dernæst hvile i fire år.

Desuden 17 agre skarp rugjord af skarp grå sand og grund, som er opløjet af hede med vestenden på Bilrings vej (Mosdal). Tilsået i tre år, et år med rug, et år med boghvede og et år med rug igen og herefter hvile i fem år.

Kornet blev malet i Brejninggårds vandmølle.

I Modelbogen står der i 1683:

"Og som en del herudi sognet nemlig (diverse gårde) og Bilring har den commoditet (fordel) frem for de andre, at (de) en del af heden kan gøre sig nogen fordel med tørre (tørv), som sælges til Ringkjøbing og

Stuehuset er opført i 1912 efter tegning af arkitekt Ulrik Plesner.

Holmsland alligevel (selv om) ded ligger to mile fra (gårdene), så er de steder jorden for samme årsagers skyld consideret (vurderet) noget bedre end de ellers kunne være anført for”.

Jordens ansættelse:

$\frac{3}{4}$ skarp og $\frac{1}{4}$ ond jord, middel høbjærgning $3 \frac{3}{4}$ læs. Mid-delgræsning til fem høvder.

Gårdens hartkorn blev sat op fra 3-4-3-0 $\frac{3}{5}$ til 4-2-3-2 med et dyrket areal på 36,4 tønnder land og blev dermed én af sognets store gårde!

Niels Nielsen er sidste gang nævnt som fæster i ekstraskatteregnskabet for 1690.

Maren Christensdatter:

Nævnt i ekstraskatteregnskabet i 1691, men det vides ikke, om hun er formandens enke.

Thomas Christensen:

Nævnt i ekstraskatteregnskabet i 1692. Han havde en søn til hjælp samt en pige, Maren, i 1697. Hustruen nævnt i 1699 samt en dreng (karl) Peder og en pige Maren.

Søren Christensen:

Nævnt i 1708. Udover Bilring var han fæster af en eng i Hovedgårdsmarken.

Her nævnes de ældgamle afgifter af gården, som antagelig alt i alt var omsat til et pengebeløb:

14 skæpper rug, $\frac{1}{3}$ brændsvin, $\frac{1}{2}$ lam, 2 harboe pund smør (o.24 kg), 1 daler 5 skilling 1 album gæsteri (penge), $\frac{1}{2}$ gås samt 1 pund smør af en eng i (hoved)gårdens mark.

Gregers Lauridsen & Poul Mortensen:

De er fæstere af ” en gård” med det sædvanlige hartkorn i 1718 og 1726.

Anders Jensen Munkbro:

Må antages at være barnefødt i Munkbro i Tvis sogn.

Han rømte fra Bilring i påsken 1737 under foregivende af at ville besøge venner og blev ikke siden set. Godsejer Eenholm på Brejninggård lod ham efterlyse tre gange fra Brejning kirkes prædikestol, men lige meget hjalp det.

Mikkel Andersen:

* o.1682, + 1762 på Bilring, 80 år gammel.

Nævnt på gården 1739. Han kom fra ”Krostedet”, matrikel 8 SV, og blev første gang nævnt i Brejning sogn i 1712 ved en auktion på Brejninggård. Han var muremester og stamfader til nogle generationer berømte murere her i sognet.

Navnet på hans første kone kendes ikke.

Han var 2. gang gift med **Bodil Sørensdatter**, * o.1706, + 1787 på Bilring, 81 år gammel.

Han drev Bilring sammen med sønnen

Anders Mikkelsen:

død 1744, skifte i Brejninggårds skifteprotokol, gift med Dorthe Christiansdatter (o.1712-1776) fra Blæsbjerg.

Barn:

a: **Anders:** 1744-1750.

Eskild Nielsen & Mikkel Andersen:

Eskild Nielsen:

* o.1721 i Pilgård, + 1802 på Store Røjkum.

gift 1745 i Brejning med formandens enke, **Dorthe Christiansdatter**.

Børn:

a: **Kirsten:** 1746-1820, gift med Niels Espensen, degn i Brejning Kirkeby.

b: **Christian:** 1749-1826, ejer af Store Røjkum.

c: **Inger Marie:** 1752-?, gift med kusk Christen Graversen, Brejninggård. Bortflyttet.

Familien flyttede til Store Røjkum omkring 1774.

Eskild Nielsen & Niels Mikkelsen:**Niels Mikkelsen:**

* o.1721 i Krostedet, + 1785 i Bjørnkjær.
gift i Brejning 1746 med **Mette Catrine Christiansdatter:**
(o.1716-1755) fra Blæsbjerg, og søster til Eskild Nielsens kone.

Børn:

- a: **Karen:** 1747-1749.
b: **Karen:** 1749-lever 1805, gift med Søren Mikkelsen, Hover sogn ved Vejle.
c: **Christian:** 1752-1822, fæster af Bilring.
d: **Michel:** 1754-1838, fæster af Dumpen og Opsund, død i Sdr. Leding.

Der blev holdt skifte efter konen i 1755. Stuehuset bestod af stue, kammer, kælder og frammers. Besætningen var på to heste, tre køer, otte får + seks lam, to svin.

gift 2. gang i Brejning 1755 med **Anne Pedersdatter** fra Store Højmose, + 1776.

Børn:

- a: **Mette Katrine:** 1757-1835, gift med Christian Eskildsen, Store Røjkum (fætter).
b: **Peder:** 1759-?.
c: **Anders:** 1762-?.
gift 3. gang i Brejning 1782 med **Marie Catrine Caspersdatter:** (1758-1836) fra Toft.

Børn:

- a: **Casper:** 1782-?.
b: **Peder:** 1785-?.

Familien flyttede fra Bilring til Bjørnkjær omkring 1784, hvor de boede som indsidere.

Mette Catrine Caspersdatter blev gift 2. gang med **Niels Pedersen:** (o.1761-1811), Vantinghus.

Hun blev gift 3.gang i Brejning 1817 med enkemand **Peder Jensen Toft**, Lillebæk.

Niels Mikkelsen & Jacob Jensen:

Nævnt som fæstere af Bilring i 1771 i Generalhoverireglementet for Brejninggård. I følge dette reglement blev der i alt dyrket 13 tønder sædeland beregnet som rugjord. Der kunne i alt avles 18 læs hø à 32 lispund = 256 kg. Agermarken bestod af sort muld, hver fæster betalte 1 rdl i landgilde, og der forrettedes gårds hoveri til Brejninggård.

Jacob Jensen:

* o.1740 i Krostedet, + 1817 i Røjkum.
Kom fra Kildsigmose o.1771 og flyttede til Lille Røjkum i 1773.

Mette og John Næsgaard Schmidt i haven, da Ringkøbingkredsen var på besøg i juni. Datteren er Nikoline. Det yngste barn, Freja, var lagt i seng.

Christian Nielsen:

* 1752 på Bilring, + 1822 samme steds.
Fæster og til slut ejer af gården o.1784-1808. Søn af Niels Mikkelsen.
gift med **Anna Olufsdatter:** (o.1738-1824), ægteskabet var barnløst.

Han drev hele gården som fæster under Brejninggård og frikøbte den ikke i 1794 ved godsets salg, men først 1-8-1808, hvorefter han solgte gården allerede 6-8-1808 til gårdejer Knud Andersen fra Bækgård. Herefter fledførte han sig og konen til Knud Andersen og efterkommere, idet de overgav alt, hvad de ejede, til ham mod ophold og alt betalt resten af livet. Skødet blev først tinglæst i 1819, men det oprindelige skøde findes i Bølling Herreds skifteprotokol.

På salgstidspunktet bestod besætningen af tre heste, fem køer, en lille tyr, otte får og seks lam.

Forud for Stavnsbåndets ophævelse i 1788 blev der indsendt en hel del indberetninger vedrørende gårdenes tilstand til Rentekammeret i København, og det giver os et lille indblik i, hvordan tilstanden på Bilring var i disse år.

Gården var jo en fæstegård under Brejninggård og udførte en halvgårds fæste. Hoveriet betød, at man hvert år havde 10 plov dage, hvor man stillede på Brejninggård med heste, plov og karl, 62 spand dage, hvor man stillede med heste, vogn og karl samt 183 gang dage, hvor man stillede med karl og eventuelt også pige.

Sådan var det i 1771, men i 1773 blev man pålagt yderligere 36 spand dage og 52 gang dage, som dog senere igen blev fjernet.

Ved siden af skulle Bilring jo også dyrkes. I 1791 siges det, at de dyrkede marker bestod af 30 tønder ruglang, besået som ubesået, og delt i 16 marker.

Den årlige middelhøst var på tolv tønder rug, tolv tønder byg, tolv tønder havre samt fem læs hø. Som sognets øvrige gårde havde Bilring agerjorden liggende for sig selv, men eng og hede blev drevet i fællesskab.

Sædskiftet var et år med byg, to år med rug, to-tre år med havre efter jordens evne og herefter brak med græsning på de hvilende agre i fire-fem år. Bønderne på gården levede kun af kvægavl, og besætningen bestod af tre heste, fire køer, to kvier, fjorten får med fire lam samt et svin.

Betingelsen for, at godsejerinden på Brejninggård fik lov til at sælge en del af fæstegodset fra gården, var, at Brejning sogns grænser til nabosognene blev nøjagtigt fastlagt, og at de enkelte ejendomme fik al deres jord udmålt, og det skete i årene mellem 1794 og 1797, så herefter havde beboerne i Bilring nøje styr på den jord, der hørte til gården.

Knud Andersen:

* 1749 i Langergårde matr.4V, + 1822 i Mosdal.
Ejer fra 6-8-1808, skøde: 6-2 = 28-9-1819, Bilring senere matr.2V, Hk.: 4-3-0-0, samt matr.7 Sandbæk.
Ejer 15-5 = 11-6-1816, gårdens konge- og kirketiender.
Ejer 4-7-1800, en engparcel nr.25 på Hee Mærsk fra Voldbjerg.
Solgt 24-6-1822 = 2-9-1823, Bilring Hk.: 3-4-3-2.

Knud Andersen kom fra Bækgård, som han til dels havde udstykket i 1797. Han blev ved med at eje gården til 1812, men boede på Bilring, indtil han i 1822 oprettede gården Mosdal og flyttede hertil. Ved salget af Bækgård betingede han for sig og eftermænd i Bilring, at de havde adgang til at grave Liim (mergel) i Bækgård mose og at de havde adgang over gårdens jorder hertil. Intet af dette var tidsbegrænset, så det er nok godt, at Bækgård i dag hører under Bilring !

I 1822 ansøgte han Rentekammeret om tilladelse til at udstykke Bilring, således at den kunne deles mellem to af hans sønner. Tilladelsen kom først 24. august 1823 efter at han var død, men da var delingen en realitet, således at sønnen, Anders, overtog Bilring minus heden, (matr.27V), som sønnen, Søren, fik med til de marker, der oprindeligt havde tilhørt Bækgård, men var solgt til oprettelsen af Vantinghus – den senere jordemoderbolig – hvorfra de så igen blev udstykket i 1822 til Knud Andersen, (matr.24+35 SV). Det samlede areal blev til gården Mosdal, så når 150 år senere Chr. Bjerrum i Mosdal sagde, at da Mosdal hørte til Bilring, da var Bilring virkelig en stor gård, var det jo ikke helt usandt, selv om Mosdal da var særdeles meget formindsket, idet matr.27V igen var udstykket herfra til ejendomme.

Der blev holdt skifte efter hans kone, **Anne Catrine Christensdatter**, i 1812. Besætningen bestod af to heste, en tyr, en stud, syv køer, en kvie, to kalve, fireogtyve får og to svin.

Anders Knudsen:

* 1793 i Bækgård, + 1864 i Nr. muldbjerg, Hover sogn. gift Brejning 1816 med **Kirsten Poulsdatter** (1792-1872) fra Feldebæk.

Ejer 24-6-1822 = 2-9-1823 (2a-112), parcel nr.1 af Bilring, Hk.: 3-4-3-2.

Købt 27-6 = 1-8-1839 (8-223), Bækhus matr.23b SV, Hk.:0-1-0-2 17/20

Solgt 12-6 = 10-2-1842 (9-181), parcel 5 af stedet Bækhus nu Lillebæk matr.23b SV, Hk. 0-0-3-1 17/20.

Solgt 31-3-1846 = 18-6-1846 (22-189), Bilring samt en opdyrket hedeparcel (parcel 6) af Hk.: ca. 0-0-3-1, der førhen havde hørt til Lillebæk. I skøde- og pantebogen B81-SP84 står: "vist ikke lovlig udstykket".

For den opdyrkede hedeparcel modtog han i 1844 Det kongelige Landhusholdningsselskabs sølvbæger med inskriptionen: "Til den hæderlig virksomme Bonde sognefoged Anders Knudsen af Brejninge for Hede Opdyrkning.1843." 1843 er tilføjet af efterkommerne og burde altså være 1844.

I Anders Knudsens tid blev den nye landmålingsmatrikel indført i 1844. Brejning sogn blev delt i otte ejerlav. Bilring hørte til i det vestlige ejerlav og fik som den største gård matrikelnr. 2. Brejning kirke ejede en lille mark i ejerlavet lige vest for Brejninggårds vestlige dige, og da gejstligheden selvsagt gik forud for verdsligheden, fik denne mark matrikelnr.1.

Gårdens hartkorn blev samtidig sat op fra 3-4-3-2 til 3-5-2-3/4, og gammelskatten blev beregnet til 24 rdl 67 skilling.

Nicolai Ernst Fenger:

* 1815 på Christianshavn, København, + 1863 på Bilring. gift i Ringkøbing 1846 med **Ane Margrethe Busse**: (1821-1868). Død i Ringkøbing, begravet i Brejning. Ejer 31-3 = 18-6-1846.

Nicolai Ernst Fenger var cand.theol. fra Københavns universitet, men p.g.af dårlige nerver undlod han at søge embede og efter at have været skibspræst på Østen et par år, bad han sin fætter, Frits Fenger på Brejninggård, finde "en fredelig

lille bondegård" i området, og det blev altså Bilring. Han drev gården i starten med avlskarl og med forpagter fra før 1860.

Han giftede sig med saddelmager Johan August Busses datter fra Ringkøbing, og barnebarnet, Poul Fenger, fremhæver i sine erindringer, at familien ikke følte sig som hørende til bondestanden, hverken i denne eller næste generation. Man omgikkedes borgerfamilierne i Ringkøbing, familien på Nr. Vosborg samt beboerne i Muldbjerg Mølle, som blev samlingssted for familier udenfor bondestanden.

Ane Margrethe Busse:

Forriges enke (madam Fenger), som drev Bilring videre efter mandens død med forpagter til sin død 1868.

Johan August Fenger:

* 1847 på Bilring, + 1907 samme steds.

gift i Hover 1871 med **Marie Elisabeth Hauch**: (1853-1897), fra Muldbjerg vandmølle, død på Ringkøbing sygehus og begravet i Brejning.

Om slægten se Dansk Slægtsforskning, Fredericia: Slægtsbog for efterkommere efter Johan August Fenger, født 1847, gårdejer i Bilring, Brejning sogn, 1963.

Paul Hauch Fenger: Erindringer 1955.

Emil Fenger: Langs med vejen. 1970.

Ejer 1-12-1868 = 21-1-1869, forriges søn.

Solgt 21-6 = 22-6-1881, Sandbæk matr.7 til Niels Erlandsen i Damgård.

Johan August Fenger drev Bilring med bestyrer indtil 1870, men overtog selv styret ret hurtigt herefter.

Han arvede Bilring efter sine forældre, mens tvillingebroderen Johannes Fenger, som var cand.theol. i København, fraskrev sig gården, men kunne leve af de midler, han arvede efter sine forældre.

Johan August Fenger beskrives som en dygtig og energisk landmand, noget hård i sin optræden, men selv om han var en krævende arbejdsgiver, var han på mange måder god over for sine ansatte, hvorfor karle og piger ofte var på Bilring flere år i træk. I hans tid steg koantallet til 24.

Udover at være en dygtig husmoder så fødte hans kone ham femten børn på femogtyve år, hvoraf de tretten børn var levedygtige, og Poul Fenger, der var en af de ældste, skriver i sine erindringer, at mens moderen var mild og god, kunne faderen, selv om han var glad for børnene, også være noget af en børste overfor dem, og de fik i hvert fald lært at bestille noget. Det kan være, at gassen gik noget af ham efterhånden som der kom børn til, for Emil Fenger, der var næstyingst, nævner ikke noget om faderens strenghed.

Han havde den ide, at når børnene fyldte femten år, skulle de klare sig selv, og det falder jo godt i tråd med, at den ældste, Nicolai, som femtenårig immigrerede til Atlantic i Iowa i USA i oktober 1887. Han rejste selv og skabte sig en tilværelse som farmer i USA, hvor han først døde i 1958. Hvor mange forældre ville sende en femtenårig ene af sted til USA i dag ? Men hans forældre må jo have haft tillid til, at hans opdragelse betød, at han kunne klare sig selv.

Han frasolgte engstykket Sandbæk matrikel 7 i 1881 til ejeren af Damgård i Brejning Fjalde, Niels Erlandsen. Dette engstykke, samt nabostykket Sandbæk matrikel 8, som nu hørte til Mosdal, lå østligst i Brejning sogn helt ude ved Timring sogneskel og var i fordums dage overdraget fæsterne i Bilring fra Brejninggård til at bjerge hø på, men da der er omkring ti kilometer derud, lå det jo mere passende for

naboen i Damgård, og samtidig havde man jo engparcellen på Hee Mærsk i den modsatte retning at tage vare på.

Han var med til at oprette den første landboforening her på stedet i 1888 og gik meget ind i arbejdet med at hjælpe nødstedte landmænd på fode igen i kriseårene i attenhundrede-firserne og – halvfemserne.

Anna Birgitte Hauch Fenger:

* 1873 på Bilring, + 1950 i Spjald.
gift i Brahetrolleborg kirke 1909 med **Mads Andersen Næs-gaard:** (1876-1953) fra Røjkumgård.
Ejer 2-2 = 7-2-1906, forriges datter.
Ejer 20-10-1909, Mads Næsgaard indført som ejer ifølge vielsesattest.
Ejer 19-2-1910 = 1-3-1911, Brejninggård matr.1dp.
Solgt 18-4 = 25-4-1917, Brejninggård matr.1dp solgt til Blæsbjerg matr.6aV.
Ejer 9-12-1903, matr.15dV.
Solgt 17-8-1934 til matr.18aV.

Byggede nyt stuehus og udlænger i 1912.
Byggede Hovedgaden 31, Spjald o.1938.

Mads Næsgaard var ud af gammel Brejningfamilie, og selv om især svogeren, Poul Fenger, påpegede, at han var "af bondestanden", så var både han og broderen, Emil, enige om, at han var en dygtig mand på mange områder, selv om Emil Fenger lidt drillende skriver, at han aldrig blev så dygtig en landmand, som hans kone var! Han havde store administrative evner og fik gennem årene mange betroede poster i lokalsamfundet.

Han er også interessant derved, at han er den, der gennem sit familieskab bagud forener den nuværende slægt på gården med flere af fortidens Bilringbeboere, idet han er efterkommer efter Eskild Nielsen på Bilring, der flyttede til Store Røjkum i 1774. Mads Næsgårds aner kan føres tilbage her i sognet til sekstenhundredetallet, og han har haft aner på en del af sognets gårde bl.a. Laurids Poulsen Skrædder, der boede på Dumpen i Kirkebyen og i 1743 bogstavelig gik i sort, da han erfarede at han skulle betale skat af sit skrædderhåndværk. Det var han nu ikke ene om at skulle, ikke så få af sognets fæstebønder drev et håndværk ved siden af fæstegården, men han var alligevel den mest snedige. Han gik til sognepræsten og fik attest på, at han havde taget skade på sindet. Om det var p.g.a. skatten eller af andre årsager, melder historien ikke noget om, men attesten blev sendt ind til Rentekammeret i København, hvor man forbarmede sig over ham, så han slap for at betale. Også den gang var der langt fra Brejning sogn til København! Og så levede han lykkeligt videre og døde som en gammel mand i 1798 og har efterladt sig ikke så få efterkommere her i sognet.

Mads Næsgaard medbragte slægtens gamle papirer helt tilbage til hans oldefar, Mads Gregersen, der fæstede gården i Langergårde i 1774. De blev gemt og glemt i et hulrum på loftet, men dukkede op igen omkring 1994, da Niels Schmidt var i gang med at rive et skillerum ned!

Thomas Fenger Næsgaard:

* 1913 på Bilring, + 2005 i Albany, Canada.
gift i Hee 1943 med **Karen Hansen:** * 1922 i Hee smedje.

Forpagter, senere ejer af Bilring 1938-1946. Søn af forrige. Herefter savværksejer m.v. i Hee, immigreret til Canada i 1953, farmer og frugtavlser.

Thomas Næsgaard havde rejsefeber i blodet og overtog sikkert Bilring mere af pligt end af lyst og har sikkert ikke følt,

at han var kommet på sin rette hylde. Det gjorde han og familien til gengæld i Canada, hvor de sled sig til en god og meningsfyldt tilværelse, som man kan læse om i hans kones erindringer.

Se Hee sognearkiv: Den lyse – den blanke, Årsskrift 2003.

Johannes Jakobsen Schmidt:

* 1911 i Hjerting, + 1981 i Spjald.
gift i Brejning 1938 med **Marie Elisabeth Fenger Næs-gaard:** (1911-1983), født på Bilring, søster til forrige ejer.

Ejer af Bilring 1946 – 1966.
Før den tid gårdejer i Mejlbj ved Århus.
Byggede Parkvej 12, Spjald, 1969.

Med familien Schmidt kom Bilring igen ind i en solid gænge, som har holdt sig til nu. I Niels Schmidts tid havde gården det største antal malkekøer her i sognet, og han, der skriver dette, kan selvfølgelig kun beklage, at lugten af ko nu er erstattet af lugten af løg ! Til gengæld kan det konstateres, at lige gyldig om besætningen består af kreaturer eller løg, så er alt lige så velpasset, som det altid har været.

Niels Næsgaard Schmidt:

* 1940 i Mejlbj.
gift i Finderup 1966 med **Anne Margrethe Kjærgaard:** * 1946 i Finderup.

Ejer af Bilring 1-4-1968 – 2003.
Købt Ølstrupvej 13 o.1994.
Ombyggede udbygningerne i 1966 og 1972.
Omlagde produktionen fra mælk (85 køer) til spiseløg og kornavl fra omkring 1980 og frem.
Flyttet til Ringkøbing i 2003.

John Næsgaard Schmidt:

* 1976 på Bilring.
samboende med **Mette Mølgaard.**

Ejer af Bilring fra 2003.
Købt Bækgård, Kærhusvej 9 i 2002.

Driften

Til Bilring hører 125 ha, og driften omfatter 150 ha. De 60 ha er med spiseløg på friland, og det giver 2400 tons løg årligt. Løgene opbevares på gården, pakkes og afleveres til Coops lager ved Århus.

Køber man et pose løg, hvor der på mærket står J. Næsgaard Schmidt, så er løgene avlet, sorteret og pakket på Bilring.

Sønderholm

Hans Otto og Lars Tingleff på gårdspladsen med den moderne vandkunst.

Sønderholm er en af de gamle proprietærgårde på Koldingegnen. Gården ligger i Vonsild sogn, et af "de otte sogne" som sammen med Ærø og et distrikt ved Ribe i 1864 blev tillagt Danmark til erstatning for kongehusets besiddelser i Slesvig. Gårdene i dette område ved Kolding har altid været frie mod at stille folk til militærtjeneste. De otte sogne har således været præget af store og mellemstore proprietærgårde, men få egentlige herregårde.

Therkel Mathiassen skriver i værket "Herregårdene og Samfundet" om besiddelsesforholdene og nævner de herregårde, der har været i slægten tilbage til enevældens indførelse: "Den eneste borgerlige gård, der går så langt tilbage er den store proprietærgård Sønderholm i Vonsild syd for Kolding, der har tilhørt slægten Tingleff siden 1665."

Sønderholm ejes af Lars Tingleff, der er 10. generation. Han overtog gården i 1977. Dengang var arealet 120 ha. Siden er gården kommet op på 220 ha. 160 ha er agerjord og 60 ha skov.

Lars Tingleff har drevet Sønderholm med planteavl, men Vonsild by har bredt sig, og de nye forhold vanskeliggør driften, derfor har Lars Tingleff valgt at ændre driften. Skoven passer han selv. Der er en mindre produktion af juletræer, resten er løvskov med en god jagt. Halvdelen af jorden er forpagtet til en svineproducent og den anden halvdel til en nabo.

I 10 år var Lars Tingleff bestyrer af Sønderskov Hovedgård, som hans far, H. O. Tingleff, havde i forpagtningen gennem 28 år.

En lokalplan fra 1970'erne sikrer, at Sønderholm bevares som gård, og i 1984 gennemførte Lars Tingleff en frivillig fredning af hovedbygningen og haven.

Hovedbygningen er opført i 1844. Udlængerne er opført i 1897 efter brand, og østlængen blev fornyet i 1978. Udlængerne er lejet ud, men de holdes i fin stand. Lars Tingleff siger: "Der er alt for mange gårde, der har forfaldne bygninger. Enten skal de rives ned eller holdes ved lige."

Nu bruger Lars Tingleff tiden på byudvikling. Han har netop udstykket og opført 12 huse nord for gården.

Lars Tingleff er gift med Bente, der er bogholder, og de har to døtre: Anne, HD i organisation, bor og arbejder i Køben-

havn, og Ellen, der læser til cand. cur. i Århus. Hun er interesseret i at blive 11. generation på Sønderholm.

På Lars Tingleffs kontor hænger en slægtstavle. På den står: Hvad du har arvet fra dine fædre, erhverv det for at besidde det.

Nedenunder står digtet:

Det er en ganske egen sag
At eje fædres bolig,
Thi slægten ånder nat og dag
Omsværmer den så trolig.

Den mand, der fremmed arne får,
Er halvt om halvt kun lejer.
Det sande hjem først den mand får,
Der fædres arne ejer.

Slægten

"Nis Hansen fra Tinglev vil altid være hovedfiguren i slægten Tingleff, for det var ham, der navngav den. Fra sin ankomst til Vonsild i 1665, markerede han ved at kalde sig Nis Hansen Tingleff, at han grundlagde en ny stamme i menneskehedens mangfoldighed af slægter." Således indledes Tingleff Navnebogen af Svend Tingleff fra 1998.

Slægten kan føres længere tilbage til landsbyen Vippel vest for Tinglev. Nis Hansens farfar var en såkaldt frigårdsejer. Og Svend Tingleff fortæller: "De for Sønderjylland karakteristiske frigårdsejere var så at sige en overklasse blandt selvejerbønder, hvis tilstedeværelse har bidraget til at hæve standen. De var berettiget til at føre skjold og hjelm og måtte i alt fald efter kongerigets sædvane være at henregne til den lavere adel."

Nis Hansens far blev kaldt Hans Hansen Küster. Tilnavnet er tysk og betyder degn. Han var degn og skoleholder i Tinglev til sin død i 1659.

Nis Hansen var født i 1630. Han fik en god skolegang hos faderen og kom i latinskole. Men da skolen måtte lukke på grund af Torstenssonkrigen i 1643 rejste han hjem, og kom ikke tilbage til studierne. Han indledte en militær karriere som kornet i Det pentziske Regiment. I årene 1646-1650 rejste han i krigstjeneste i Frankrig og Nederlandene, blev såret og sendt hjem. Som såret fik han "Kongens Penge" og nåede at blive restitueret. Han blev degn, men krigene med svenskerne og forskellige epidemier gjorde livet vanskelige omkring Tinglev, og derfor søgte Nis Hansen til Koldingegnen, hvor han købte en gård i 1665.

Nis Hansen var gift med Birgitte Nissdatter. Hvornår Nis Hansen Tingleff døde vides ikke, da kirkebogen mangler for årene 1708-26, men hans søn Hans Nissen Tingleff (1659-1736) overtog gården. Han var i andet ægteskab gift med Maren Nielsdatter (- 1748). I dette ægteskab fødtes i 1711 Hans Hansen Tingleff, som i 1734 blev gift med Maria Hansdatter (1709-1790). Hans Hansen Tingleff døde i 1770, og enken overlod efter to år gården til sønnen Hans Hansen Tingleff (1735-1801). Han blev i 1767 gift med Zophia Schwansmark (1742-1826).

I 1797 overtog deres søn Søren Hansen Tingleff (1767-1840) gården. Han var gift med Kjersten Rasmusdatter Hau (1787-1843). Han var også studehandler.

Hovedbygningen set fra vejen. Studehandlen var en meget betydelig eksportindtægt i midten af 1800-tallet. At studehandlen var meget givtig ses tydeligt den dag i dag. Når man kører rundt i de otte sogne, ser man mange steder meget store og flotte stuehuse, som typisk er bygget mellem 1840 og 1880 – studehandlens storhedstid.”

Om ham fortæller sønnesønnen Niels Hansen Tingleff i slægtsbogen:

”Han skal have været en høj, mager, meget flittig mand, der vedblev dagligt at arbejde sammen med gårdens folk til han var over 70 år. Min fader, der dengang var hjemme og deltog i arbejdet, har fortalt, at når de slog græs, måtte de på ingen måde slå hurtigere, end at den gamle kunne følge med, - min fader gjorde opmærksom på, at han jo på den måde sinkede folkene og bad ham lade være med det for en gammel mand så strænge arbejde, men det nyttede ikke.

Søren Tingleff var efter datidens begreb en velhavende mand, - jeg har hørt fader fortælle om, hvorledes han havde sine penge stablet i tutter (seddelpenge kendtes så godt som ikke) og hengemt i et gammelt egechatol.”

I 1838 overtog sønnen Hans Sørensen Tingleff (1808-1876) gården. Han var i 1842 blevet gift med Maren Nielsdatter Winkel (1815-1899). Han var sognefoged og kirkeværge, og i slægtsbogen fortæller Niels Hansen Tingleff:

”Min fader blev efter sin konfirmation sendt til en skolelærer i Aller sogn ved Christiansfeld, der var anset som en meget dygtig skolemand. Hos ham blev han hele vinteren og nød fortsat skoleundervisning. Slesvig og Holsten havde dengang et langt bedre skolevæsen end kongeriget, thi der var allerede den gang daglig skolegang.

Min fader var bl. a. en dygtig studehandler. Han indkøbte store partier i omegnen, som så i forening med hans på Sønderholm fodrede stude blev trukket til forårsmarkederne i Husum og Itzehoe. Det var en flok på omkring 90 dyr.

Min fader forstørrede ejendommen meget og byggede i årene 1844-1856 gården fuldstændig op af grundmur og med tegltag på stuehuset. De gamle huse bestod af egeplanker i stedet for mur, og stuehuset var af bindingsværk.

Nordslesvigerne var dengang som endnu, meget danske og meget kongetro, hvad følgende lille episode, som min fader altid fortalte med stolthed, beviser.

Da Kong Frederik den Syvende i efteråret 1863 opholdt sig på Lyksborg, tog kongen og grevinde Danner med følge til Haderslev for at bese den nye af stadsarkitekt Vinstrup opførte kirke i Tystrup, umiddelbart syd for Christiansfeld. Haderslev Amts bønder greb derved lejligheden til at indbyde kongen og grevinde Danner med følge til en middag på gæstgivergården i Christiansfeld.

Ved bordet herskede den mest udmærkede stemning, og kongen udtalte, at det var første gang, han var inviteret af bønder, og særlig glædede det ham, at det var sket i Slesvig.

Kongen, der allerede den gang følte sig svag, og ikke turde drikke vin, rejste derpå tilbage til Lyksborg, hvor han døde i november samme år.

Vonsild sogn var ved ovennævnte lejlighed repræsenteret af Hans Wissing, Simon Raben og min fader, Hans Tingleff. Couverten kostede 36 Rdl.”

Et andet sted i slægtsbogen fortælles om Hans Sørensen Tingleff:

”Oldefar samlede drifter af stude sammen og drog til Husum og Itzehoe. Han havde stude med i kommission fra de andre gårde – bl. a. præstegården. Når han kom hjem afregnede han så med studeopdrætterne. Ved en bestemt lejlighed kom han sent hjem en lørdag, og næste dag var der barnedåb, hvor han skulle holde sin søn over dåben.

Præsten brugte samme ritual som i dag og spurgte: ”Hvad skal barnet hedde?” Og tilføjede lavmælt: ”- og Tingleff, hvad kostede studene?”

I 1873 overtog Niels Hansen Tingleff (1849-1932) slægtsgården, som han i 1876 gav navnet Sønderholm. Han blev i 1873 gift med Andrea Maria Conradine Conradsen (1854-1921).

Han var medlem af Vejle Amtsråd og formand for Kolding Herreds Landbrugsforening.

På hans tid hørte der over 300 tdr. land til gården, men efter avlslængerne var nedbrændt i 1896 oprettedes en ladegård på en udlod under Sønderholm, som fik navnet Vonsild Nygård. De to gårde havde tilsammen 174 ha, og de blev drevet under ét.

I ægteskabet var 10 børn.

Hans ældste søn Hans Sørensen Tingleff blev ejer af Skerrildgård ved Hornsyld, og den næstældste Otto Hans Martin Tingleff (1886-1970) blev i 1921 ejer af Sønderholm. I 1918 var han blevet gift med Ellen Ahlbo Nielsen (1886-1971).

Han fortsatte driften af Sønderholm og Vonsild Nygård med henholdsvis 111,4 ha og 62,5 ha.

Kvægbesætningen var af Rød dansk Malke race og bestod af 70 køer og 3 tyre på Sønderholm og 50 stk. ungkreaturer på Nygård. Der var 14 arbejdsheste, 20 søer, årligt leveredes 300 slagtesvin, og så var der 400 høns.

O. H. M. Tingleffs ældste søn, Niels Tingleff, blev forpagter af Gisselfeld og Hessede hovedgårde ved Haslev, mens den yngre søn Hans Otto Tingleff (1923) overtog Sønderholm.

Han var i 1950 blevet gift med Gudrun Agnete Bing (1928-1966). I 1977 giftede H. O. Tingleff sig med Ingrid Repsdorp Mogensen. Han var formand for Vejle Amts Tolvmandsforeningen og i bestyrelsen for Understøttelsesforeningen for jyske landmænd og deres efterladte. Men hovedvægten blev lagt på driften af Sønderholm og Sønderkov Hovedgård, som han havde i forpagtning gennem 28 år.

I 1977 købte Lars Tingleff (1952) Sønderholm, hvor han er 10. generation.

Sønderholm er et fornemt eksempel på en dansk slægtsgård. Gennem 10 led er gården vandret fra far til søn, og den gård som nu står, er samlet og bygget af slægten.

OGN

I haven står en mindesten fra 1917 med følgende indskrift:

*Fædrene Jord
1665
Mit hjem, hvor mine
Fædres Fjed
Gier gjenlyd ud fra
hvert et Sted,
hvor Livet det sig
formed smukt,
i Kærlighed
og hjemmets tugt.*

Nyt fra kredsene

Sjælland syd

Den 31. juli 2007 havde kredsen sin anden sommerudflugt, hvor der var mødt omkring 80 glade medlemmer hos Hilda og Wessel Doldersum i Hastrup, for at bese deres store kogård og for at høre om den hollandske families liv og fremtidsplaner her i Danmark.

Det var en fornøjelse at se, hvor meget familien har nået på 10 år, og Wessels fortælling blev opmærksomt fulgt af de omkring 300 nysgerrige køer og de mange gæster.

Turen gik videre til Svinø kirke, som blev helt fyldt. Her fortalte Palle Jensen om kirken og mindelunden for de nedskudte allierede flyvere.

Turen sluttede yderst på Svinø, hvor vi spiste vores aftensmad, mens vi nød den flotteste udsigt, man kan tænke sig ud over Dybsø.

Palle Jensen fortalte derefter om Svinøs historie.

Det var en meget interessant eftermiddag med dejlig mange deltagere.

Højskoledagen

Sjælland Syd indbyder til den traditionelle højskoledag **lørdag 3. november kl. 9.30** på Lundby Efterskole (der har til huse i den tidligere landbrugsskole) Efterskolevej 8, 4750 Lundby, med følgende program:

Kl. 9.30 Kaffe, velkomst og orientering ved skolens forstander. Derefter foredrag. Kl. 12.00 frokost og sangtime.

Kl. 14.00 eftermiddagskaffe og foredrag.

Kl. 16.00 afslutning.

Slægtsgårdsforeningens landsformand Peder Mouritsen, Sædding Storgaard, bliver den ene foredragsholder, mens der endnu ikke er truffet endelig aftale med dagens anden foredragsholder.

Tilmelding senest 24. oktober til Ole Krogh Jensen, Krogbrogaard, Holmevej 89, 4700 Næstved, tlf. 55 54 00 56, bedst formiddag.

Dorrit Røtting.

Århus Amtskreds

Den 24. oktober er der medlemsmøde kl. 19.30 i "Den gamle Stald" på Gl. Estrup ved Auning.

Vi hører om opstart og procedure vedrørende ølbrygning på lokalt bryggeri.

Herefter afholdes der ordinær generalforsamling.

Anne Lis Ladefoged

Fynskredsen

Onsdag den 26. september kl. 14.00 besøg i Humlemagasinet, Rugårdsvej 51, Harndrup.

Vi skal se Humlemagasinet's temahaver, museet med de historiske dukker, og Peder Pedersen vil fortælle og vise rundt. Vi slutter med kaffe og Prinsesse Marie lagkage. Pris: 130 kr.

Tilmelding senest d. 24. september.

Karen

Det store theselskab

Den første lørdag i september fejrer Holbæk Museum sin fødselsdag med Det store theselskab i museets prægtige have, hvor der står en thepavillon, fra den gamle haven var apotekerens.

Alle foreninger kan deltage, og da Slægtsgårdsforeningens sekretærfamilie – Inger og Henning Hansen – bor i nærmeste opland af Holbæk, har de i de foregående år repræsenteret foreningen.

I år var Inger og Henning optaget af en familiesammenkomst, så formanden for Vestsjællandskredsen, Vagn Juel Jørgensen, påtog sig opgaven sammen med sin hustru Bodil og foreningens redaktør.

Alle deltagere serverede the, enten en the som museet har valgt, eller en som man selv havde medbragt. Og så var der kager.

Bodil og Vagn havde plukket en stor kurv med Guldborgæbler, og den blev flittigt besøgt, da mange af theselskabets gæster trængte til lidt modgift.

Det var en hyggelig eftermiddag, hvor man kommer i kontakt med mange mennesker, og så var der underholdning ved Holbæk Byorkester og et lokalt sangkor.

Bodil have bagt en lækker mandarinkage og ingefærsmåger, og vi fik citronte fra museet.

Anderledes var det med Danmarks Vej- og Bromuseum, der er ved at etablere sig i Holbæks udkant. De havde en finsk tjærethe, "rutebillagkage" og "rutebiler". Ældresagen bød på kamille!

Efter at have prøvesmagt alle kager og næsten alle slags the, konstaterede bladets udsendte, at hans metabolisme havde vanskeligt med at stå mål med hans konsumering, men kom dog over eftermiddagen unde kalamitet.

OGN

Bodil og Vagn Juel Jørgensen repræsenterede Slægtsgårdsforeningen ved Holbæk Museums fødselsdagsarrangement - Det store The-selskab.

Returadresse:
Inger M. Hansen,
Svalevej 13, 4440 Mørkøv
ID: 47395

Tror du, du kan klare det?

Godsejer Rolf V. de Neergaard, Gunderslevholm på Midsjælland fyldte i foråret 80 år og udsendte derefter erindringsbogen med titlen "Tror du, du kan klare det?"

Bogen er beretningen om et interessant liv. Opvokset på herregården Valdemarskilde ved Slagelse som søn af godsejer Viggo de Neergaard og hustru – den schweizisk fødte - Elisabeth Perrochet. Skolegangen begyndte godt i en lille privatskole i Slagelse og endte nærmest kaotisk, men afsluttedes dog med studentereksamen.

Da Rolf de Neergaard var 20 år fortalte faderen, at hans halvfætters enke på Gunderslevholm ønskede at han skulle købe Gunderslevholm. Resultatet blev, at han overtog godset i 1947, men faderen stod for driften indtil 1952. Da Rolf de Neergaard blev spurgt om han var interesseret i at overtage Gunderslevholm spurgte moderen: "Tror du, du kan klare det?" De fem år, som var mellem købet og overtagelsen, blev udnyttet til relevant uddannelse i land- og skovbrug.

Erindringsbogen fortæller om driften på Gunderslevholm, hvor landbruget blev ledet af en værdsat overforvalter, så Neergaard kunne samle sig om skovene, herregårdens bygninger, fæstegodsets tilstand, naturforvaltningen og haven.

Bogen er en meget interessant beretning om livet på en stor dansk herregård i 1900-tallets anden halvdel. Omkring 1950 var der et stort folkehold til driften, der omfattede mark, skov, kvæg og svin. Her i 2007 er der kun mark og skov. Driften af markerne klares gennem en driftsaftale med nabogodset Førslevgård.

Rolf V. de Neergaard har altid været meget engageret i skovdrift, og denne driftsgren har stor plads i bogen. Afsnittet rummer mange synspunkter om skovdrift før og nu.

Forvaltningen af de mange huse med jord, der hører til godset, får en omfattende beskrivelse med kraftige kommentarer til husmandsbevægelsen. Ligeledes beskrives bl. a. kommunens manglende forståelse for naturforvaltningen, for uanset en landmands hensigter, så betragter den offentlige forvaltning altid en landmand som naturfjendsk.

Der er et fornøjeligt afsnit om jagt. Bl. a. om jagten på Blishøns på Bavelse sø, de såkaldte søslag.

Bogen slutter med et meget læseværdigt afsnit om Gunderslev kirke, som efter mange år under godset blev afløst i 1980. Godsejeren fortæller om det omfattende arbejde, det var at holde kirken ved lige og om vanskelighederne ved afløsningen.

Bogen er værd at læse, for den rummer mere end godsejeren egne erindringer, Den rummer også et stort stykke kulturhistorie, nemlig om livet på et stort landbrug, hvis hele drift er ændret så totalt i hans ejerperiode.

OGN

Rolf V. de Neergaard
Tror du, du kan klare det.
Udgivet på eget forlag 2007.
240 sider.
200 kr. foruden forsendelse.
Bogen bestilles hos forfatteren tlf.: 55 45 00 01.

